

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 13 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det en ändring i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Enligt förslaget ska en person under en period med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kunna delta i arbetsverksamhe-

ten under högst fyra dagar per kalendervecka och inte, som för närvarande, under högst fem dagar per kalendervecka.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2017.

MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Syftet med lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) är att som tilläggsåtgärd inom den större helhet som lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), lagen om utkomststöd (1412/1997) och lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) utgör effektivisera den offentliga arbetskraftsservicen för att förhindra och minska långtidsarbetslöshet samt främja och sporra långtidsarbetslösas möjligheter att komma in på den öppna arbetsmarknaden. Syftet är också att effektivisera och klargöra samarbetet och arbetsfördelningen mellan arbets- och näringsförvaltningen och kommunerna vid bekämpandet av utslagning till följd av arbetslöshet.

I lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte föreskrivs om de rättigheter och skyldigheter som arbetslösa, som på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd och utkomststöd under en lång tid, har vid utarbetandet av en aktiveringsplan som syftar till att förbättra sysselsättningsförutsättningarna och livskompetensen samt vid genomförandet av de aktiveringsåtgärder som anges i planen.

Ansvaret för att ordna och genomföra de åtgärder som anges i lagen om arbetsverk-

samhet i rehabiliteringssyfte fördelas mellan arbets- och näringsbyrån och kommunen. Arbets- och näringsbyrån eller kommunen är skyldig att inleda åtgärder för att utarbeta en aktiveringsplan, när en person som är klient hos dem uppfyller något av de aktiveringsvillkor som avses i 3 § som gäller tillämpningsområdet för lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Tillämpningen av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och skyldigheten att utarbeta en aktiveringsplan beror på personens ålder, genomförandet av arbetskraftspolitiska åtgärder och på om personen på grund av arbetslösheten får arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd.

I lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte definieras de så kallade aktiveringsvillkoren för personer under 25 år i 3 § 1 mom. och för personer som fyllt 25 år i 3 § 2 mom. Med stöd av 3 § 1 mom. tillämpas lagen på utarbetandet av en aktiveringsplan och anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som inte har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och för vilken det har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 2 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och som på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar under de senaste 12 månaderna eller arbetslöshetsdägning för 500 dagar. Enligt 3 § 1 mom. tilläm-

pas lagen dessutom på en arbetslös som har deltagit i en intervju med arbetssökande enligt 2 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och vars huvudsakliga försörjning de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet. Lagen tillämpas med stöd av 3 § 2 mom. på utarbetandet av en aktiveringsplan och på anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som har fyllt 25 år, när det tidigare har utarbetats en sysselsättningsplan för personen i fråga och han eller hon har fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar på grund av arbetslöshet eller efter arbetslöshetsdagpenningperioden enligt 6 kap. 7 eller 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar på grund av arbetslöshet. Enligt 3 § 2 mom. tillämpas lagen dessutom på en person för vilken det tidigare har utarbetats en sysselsättningsplan och vars huvudsakliga försörjning under de senaste 12 månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet. Enligt 3 § 3 mom. bestäms det i 15 § om tillämpningen av lagen på andra än dem som avses i 3 § 1 och 2 mom.

Enligt 15 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan för den som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller vars huvudsakliga inkomst består av utkomststöd på grund av arbetslöshet eller som får arbetslöshetsdagpenning på begäran ordnas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte före de tider som anges i 3 § 1 och 2 mom., om kommunen och Arbetskraftsbyrån, efter att ha gett personen i fråga tillfälle att bli hörd, bedömer att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte bäst stöder personens livskompetens och sysselsättningsförutsättningar. Innan verksamheten ordnas ska en aktiveringsplan om arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte utarbetas så som bestäms i 3 kap. Personen i fråga ska framställa begäran om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte hos Arbetskraftsbyrån eller kommunen.

Skyldigheten att sätta igång utarbetandet av en aktiveringsplan bestäms enligt den myndighet, dvs. Arbets- och Näringsbyrån eller kommunen, som personen har varit klient hos när de aktiveringsvillkor som avses i 3 §

1 och 2 mom. i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte uppfylls. Enligt en förfrågan som skickades till kommunerna (Työllistymistä tukeva toiminta, työtoiminta ja työhönvalmennus sosiaalihuollossa. Kuntakartoitus 2013. Verksamhet i sysselsättnings-syfte, arbetsverksamhet och arbetsträning i socialvård. Kommunkartläggning 2013. SHM:s rapporter och promemorior 2013:23, på finska) är Arbets- och Näringsbyrån den myndighet som tar initiativ till ordnande av tjänsten i knappt hälften av kommunerna och socialbyrån i knappt en tredjedel av kommunerna.

Enligt 5 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska Arbets- och Näringsbyrån och kommunen utarbeta en aktiveringsplan i samarbete med den person som planen gäller. I 5 § föreskrivs också bland annat att kommunen, Arbets- och Näringsbyrån och personen i fråga ska komma överens om aktiveringsplanens varaktighet, ändringar som gäller planen och återupptagandet av en avbruten plan. Klienten har möjlighet att få assistans av en stödperson för att utarbeta och revidera aktiveringsplanen. I enlighet med 8 § 5 mom. i ska planen också under-tecknas av Arbets- och Näringsbyrån, kommunen och personen. Bestämmelserna om utarbetandet av en plan framhäver betydelsen av samarbete mellan alla parter så att den plan som utarbetas omfattar tjänster som motsvarar klientens individuella behov så bra som möjligt.

Aktiveringsplanen kan omfatta tjänster som åligger både Arbets- och Näringsförvaltningen och kommunen att ordna. Syftet med den offentliga Arbetskraftsservice som ordnas av Arbets- och Näringsförvaltningen är att stödja klientens placering på den öppna arbetsmarknaden och i utbildning. När en aktiveringsplan utarbetas är offentlig Arbetskraftsservice med stöd av 8 § 2 mom. i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte primära tjänster för en arbetslös. Utöver offentlig Arbetskraftsservice och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan även andra tjänster som möjliggör sysselsättning, livskompetens eller deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tas in i aktiveringsplanen. Klienten har rätt till de social-, hälso-, rehabiliterings- och utbildningstjänster och andra åt-

gärder som anges i aktiveringsplanen i enlighet med vad som föreskrivs särskilt i de lagar som gäller dem.

Om arbets- och näringsbyrån vid utarbetandet av en aktiveringsplan bedömer att klienten inte kan erbjudas arbete eller offentlig arbetskraftsservice senast inom tre månader, ska arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ingå i aktiveringsplanen enligt 8 § 3 mom. i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Riksdagen har dock vid godkännandet av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betonat att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är avsedd som en sekundär åtgärd. I samtliga fall när arbetskraftspolitiska åtgärder kan anlitas är de primära. Eftersom arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte är en sekundär åtgärd kan den inte ersätta de primära åtgärderna enligt sysselsättningsplanen (RSv 177/2000 rd, ShUB 38/2000 rd, ApUU 17/2000 rd).

Kommunen är med stöd av 6 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skyldig att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. I praktiken ordnas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som kommunens egen verksamhet och som köpta tjänster från organisationer. En person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har vanligen uppgifter inom t.ex. återvinningsverksamhet eller olika städuppgifter eller assisterande uppgifter. Dessutom finns det platser för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte t.ex. inom den kommunala social- och hälsovården, enheterna inom det tekniska väsendet, undervisnings- och kulturväsendet samt vid verkstäder.

I 13 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte finns bestämmelser om anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Enligt 1 mom. ska arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte anpassas till personens arbets- och funktionsförmåga samt kunnande så att den är meningsfull och tillräckligt krävande med tanke på ett inträde på arbetsmarknaden. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte får inte allvarligt kränka personens religiösa eller etiska övertygelse. I 2 mom. anges tidsramarna för anordnande av verksamheten. Enligt bestämmelsen anordnas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i perioder på 3–24 månader åt gången. Under pe-

rioden ska personen delta i arbetsverksamheten under minst en och högst fem dagar per kalendervecka. Under en dag ska arbetsverksamheten pågå minst 4 timmar. I 3 mom. konstateras att när den period som avses i 2 mom. går ut ska aktiveringsplanen revideras med iakttagande av vad som bestäms om planen i lagens 3 kap.

Med stöd av 10 kap. 6 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalas en mottagare av arbetsmarknadsstöd som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte 9 euro i kostnadsersättning för varje dag som han eller hon deltar i verksamheten. Till utkomststödtagare som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas med stöd av 10 a § 1 mom. i lagen om utkomststöd för varje dag som personen deltar i verksamheten en sysselsättningspenning som är lika stor som kostnadsersättningen enligt 9 kap. 2 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Enligt 18 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte också rätt att så som bestäms i 10 a § i lagen om utkomststöd få ersättning för resekostnader som föranleds av deltagande i verksamheten. Till den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas med stöd av 10 a § 2 mom. i lagen om utkomststöd i utkomststöd reseersättning enligt det billigaste färdssättet för de resekostnader som deltagandet medför.

I samband med stiftandet av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändrades också bland annat lagen om utkomstskydd för arbetslösa (Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 133/2012 rd)). Ändringarna av lagen om utkomstskydd för arbetslösa gällde också delvis arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Lagändringarna trädde i kraft vid ingången av 2013. Genom de ändringar av lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gällde arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ökades likabehandlingen av personer som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i förhållande till personer som deltar i annan sysselsättningsfrämjande service. Efter ändringen får endast en liten del av dem som deltar i ar-

betsverksamhet i rehabiliteringssyfte sin huvudsakliga inkomst i form av utkomststöd. Personer som deltar arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte statistikförs antingen som mottagare av Folkpensionsanstaltens arbetsmarknadsstöd eller som mottagare av det kommunala utkomststödet, beroende på vilket av dem som är deras huvudsakliga utkomstskyddsförmån under arbetsverksamhetsperioden. En del av klienterna får båda förmånerna och således överlappar registeruppgifterna delvis varandra. Enligt Folkpensionsanstaltens statistik (Fpa:s arbetslöshetskydd 2013) deltog 21 382 mottagare av arbetsmarknadsstöd i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte år 2013. Det finns inga heltäckande registeruppgifter om antalet personer som får sin huvudsakliga inkomst i form av utkomststöd. Utifrån kommunernas svar (Kuntouttava työtoiminta 2013 — Kuntakyselyn osaraportti. THL, Tilastoraportti 19/2014. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte 2013: delrapport om kommunenkäten. THL, Tilastoraportti 19/2014, på finska) i fråga om det totala antalet personer som deltog i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte 2013 uppskattas antalet personer vars huvudsakliga inkomstkälla var utkomststöd till ca 1 500—3 000 personer. Enligt den ovannämnda statistiken från Folkpensionsanstalten deltog ca 33 procent av klienterna i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte fem dagar i veckan under olika långa perioder 2013.

1.2 Bedömning av nuläget

Syftet med lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är enligt 1 § att förbättra förutsättningarna att få arbete på den öppna arbetsmarknaden och möjligheterna att delta i utbildning samt att få offentlig arbetskraftservice som tillhandahålls av arbets- och näringsmyndigheterna för den som får arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd på grund av långvarig arbetslöshet. I lagen föreskrivs också om rättigheter och skyldigheter för den som deltar i åtgärderna.

Den arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som ordnas som en del av socialvårdstjänsterna är mer en socialpolitisk än en sysselsättningspolitisk åtgärd. I bästa fall resulterar

verksamheten i att den som deltar i den återfår sin arbetsförmåga och rehabiliteras tillbaka till arbetslivet. Enligt undersökningar som gjorts om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är verksamheten i första hand ett verktyg för rehabilitering av klienten och för främjande av välbefinnande och delaktighet. Den förbättrar också klienternas livssituation och ger en positivare livssyn. (Se t.ex. Kuntouttava työtoiminta – aktiivista sosiaalipolitiikkaa vai työllisyyspolitiikkaa? Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte – aktiv socialpolitik eller sysselsättningspolitik? Institutet för hälsa och välfärd (THL), Rapport 38:2010, på finska).

Resultaten från undersökningar som gällt de första åren efter införandet av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte visar att endast få personer fick arbete på den öppna arbetsmarknaden efter det att åtgärderna i aktiveringsplanen hade genomförts. (Se t.ex. Ala-Kauhaluoma m.fl. 2004). Personer som strävar efter att övergå till arbetslivet direkt efter arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan ha svårt att hitta lämpliga riktiga arbetsplatser och på så sätt kan de uppnådda rehabiliteringsresultaten gå förlorade på en kort tid. Åtgärderna har dock konstaterats gynna upprätthållandet av arbetsförmågan. (Kuntouttava työtoiminta kunnissa. Arvioita toiminnan järjestämistavasta ja kehityssuunnasta. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i kommunerna. Bedömningar av organiseringen och utvecklingstrenderna. Institutet för hälsa och välfärd (THL), Rapport 46:2011, på finska). Efter en period med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är det vanligaste att en person återgår till att vara arbetslös arbetssökande, deltar i en ny period med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller övergår till vård, rehabilitering eller motsvarande (J. Karjalainen & V. Karjalainen 2010). Även resultaten från den senaste undersökningen 2013 (Työllistymistä tukeva toiminta, työtoiminta ja työhönvalmennus sosiaalihuollossa. Kuntakartoitus 2013. Verksamhet i sysselsättningsyfte, arbetsverksamhet och arbetsträning i socialvård. Kommunkartläggning 2013. SHM:s rapporter och promemorior 2013:23, på finska) visar att enligt kommunernas uppskattning övergår ungefär en fjärdedel av klienterna

från arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte till arbets träning, arbetspraktik eller arbetsförsök. Det bör dock noteras att enligt de kommuner som deltog i utredningen fortsätter ca 40 procent av klienterna att delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte också efter det att arbetsverksamhetsperioden har löpt ut.

Enligt lagen är syftet med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte att förbättra en persons förutsättningar att få arbete på den öppna arbetsmarknaden och möjligheter att delta i utbildning samt att få offentlig arbetskraftsservice som tillhandahålls av arbets- och näringsförvaltningen. Såsom ovan beskrivits är det mycket få personer som har övergått till den öppna arbetsmarknaden och oftast övergår en person till att delta i en ny period med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller i offentlig arbetskraftsservice som tillhandahålls av arbets- och näringsförvaltningen. Arbets- och näringsbyrån, kommunen och klienten tar tillsammans initiativet till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Uppföljningen av verksamheten och fortsatta åtgärder ska också genomföras i samarbete mellan dessa parter. Ett problem när det gäller arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte är dock att övergångar till offentlig arbetskraftsservice eller den öppna arbetsmarknaden inte sker i önskad omfattning. Utöver de orsaker som anges ovan kan det bero på att skillnaden mellan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och t.ex. offentlig arbetskraftsservice inte är tillräckligt stor. Det kan innebära att man efter en arbetsverksamhetsperiod inte kan göra en tillräcklig bedömning av om det med tanke på en persons situation och behov skulle vara det mest ändamålsenliga att personen övergick till offentlig arbetskraftsservice.

2 Föreslagna ändringar

I det beslut om genomförandet av det strukturpolitiska programmet som en del av planen för de offentliga finanserna (25.3.2014) som regeringen fattade i samband med ramförhandlingarna i mars 2014 antecknades att aktiveringsplaner och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

ska kanaliseras bättre. Målet är att minska kommunernas utgifter med 3 miljoner euro.

I syfte att genomföra den omläggning som förutsätts i regeringens beslut om genomförandet av det strukturpolitiska programmet föreslås det att 13 § 2 mom. i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ändras. Enligt förslaget ändras momentet så att under en sådan arbetsverksamhetsperiod på 3—24 månader som avses i bestämmelsen ska en person delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte under minst en och högst fyra dagar per kalendervecka istället för minst en och högst fem dagar per kalendervecka såsom det föreskrivs i den gällande lagen. Hur mycket en person ska delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte per vecka bestäms utifrån personens rådande situation och behov. På så sätt kan man skräddarsy servicen så att den motsvarar hans eller hennes situation. Personer, som kan anses klara av att delta i arbetsverksamhet fem dagar i veckan, kan i princip tänkas kunna delta t.ex. i tjänster som tillhandahålls av arbets- och näringsbyrån. Genom den föreslagna ändringen är det möjligt att effektivare rikta arbetsverksamheten och utveckla verksamhetens innehåll med tanke på sådana personer som inte klarar av att delta i verksamheten fem dagar i veckan.

I samband med stiftandet av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte konstaterade arbetsmarknads- och jämställdhetsutskottet i sitt utlåtande att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är den sista utvägen och för att den ska kunna utnyttjas på ett lämpligt och effektivt sätt måste arbets- och näringsbyråerna först ta till andra servicekomplex. De primära åtgärderna bör vara sådana att de som behöver arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för att få arbete faktiskt deltar i den. Utskottet konstaterade också att personer som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte alltid bör kunna bli föremål för förstahandsåtgärder så snart de har beredskap för det. Den ändring som nu föreslås stöder de ovannämnda ställningstagandena av utskottet. Den föreslagna ändringen kan dessutom i enlighet med lagens syfte förtydliga samarbetet och arbetsfördelningen mellan arbets- och näringsbyrån och kommunen vid bekämpandet av utslagning till följd av arbetslöshet samt framhäva den offentliga ar-

betskraftsservicens roll som primär åtgärd i enlighet med 8 § 2 mom. i lagen.

Förslaget medför inte en ökning av kommunernas eller arbets- och näringsförvaltningens uppgifter eller en ändring av skyldigheten att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Kommunerna föreslås ha samma skyldighet att anordna verksamheten som de har enligt den gällande lagen. En kommun är skyldig att anordna verksamhet i rehabiliteringssyfte enligt vad som närmare bestäms i 6 och 8 § för personer som uppfyller villkoren i 3 §. Den föreslagna ändringen påverkar inte arbets- och näringsbyråns skyldighet enligt 8 § att först erbjuda arbete eller offentlig arbetskraftsservice när en aktiveringsplan utarbetas.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Om maximiantalet deltagardagar under en period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte minskas från fem dagar till fyra dagar per kalendervecka uppskattas antalet arbetsverksamhetsdagar minska med ca 169 700 dagar per år, med antagandet att antalet personer som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte fem dagar i veckan och periodernas längd inte ändras.

Enligt 24 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har kommunen rätt att i statlig ersättning för anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte få 10,09 euro per dag för varje person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Kommunen har t.ex. kostnader för anställning av personer som ordnar och leder arbetsverksamheten, lokaler, arbetsredskap, reseersättningar samt för den sysselsättningspenning som betalas till deltagare som får utkomststöd som sin huvudsakliga inkomst. I en undersökning som studerade de ekonomiska konsekvenser som arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte medför kommunernas ekonomi (Kuntouttavan työtoiminnan taloudelliset vaikutukset kunnille vuonna 2006. Työ ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys, 4/2008. Ekonomiska konsekvenser som arbetsverksamheten i rehabiliteringssyf-

te medförde för kommunerna 2006. Arbets- och näringsministeriets publikationer, Arbete och företagsamhet, 4/2008, på finska) uppskattades att kostnaderna för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte med statens kompensation obeaktad var 30,78 euro per verksamhetsdag år 2006. Justerad med det senaste poängtalet för prisindex för social- och hälsovården (2013) är priset på en verksamhetsdag 39,24 euro.

Efter att statens ersättning till kommunerna har frånräknats är kommunernas kostnader för en verksamhetsdag 29,15 euro, justerad med det ovannämnda poängtalet för prisindex för social- och hälsovården. På så sätt beräknas det att minskningen av maximiantalet deltagardagar per kalendervecka under en period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte medför att de kommunala kostnader för anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte minskar med cirka 5 miljoner euro.

Reformen innebär en besparing inom statsfinanserna på uppskattningsvis 3 miljoner euro, vilket utgörs av statens ersättningar till kommunerna och kostnadsersättningar till kunderna. I och med att maximiantalet deltagardagar per kalendervecka under en period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte minskar beräknas de statliga ersättningarna minska med 1,7 miljoner euro. Med stöd av 10 kap. 6 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalas en mottagare av arbetsmarknadsstöd som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte 9 euro i kostnadsersättning för varje dag som han eller hon deltar i verksamheten. Staten finansierar helt de kostnadsersättningar som betalas till mottagare av arbetsmarknadsstöd för tiden i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. När maximiantalet deltagardagar per kalendervecka under en period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte minskas med en dag beräknas kostnadsersättningarna minska med ca 1,3 miljoner euro.

Till utkomststödtagare som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas med stöd av 10 a § 1 mom. i lagen om utkomststöd för varje dag som personen deltar i verksamheten en sysselsättningspenning som är lika stor som kostnadsersättningen enligt 9 kap. 2 § 1 mom. i lagen om offentlig ar-

betskrafts- och företagsservice. Kostnaderna har på det sätt som anges ovan räknats som en del av priset på en dag i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Enligt 18 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte rätt att så som bestäms i 10 a § lagen om utkomststöd få ersättning för resekostnader som föranleds av deltagande i verksamheten. Till den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas med stöd av 10 a § 2 mom. i lagen om utkomststöd i utkomststöd reseersättning enligt det billigaste färd-sättet för de resekostnader som deltagandet medför. Minskningen med en deltagardag per kalendervecka under en period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte beräknas inte påverka antalet reseersättningar i någon större utsträckning. Resekostnaderna har på det sätt som anges ovan räknats som en del av priset på en dag i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Genom att minska maximiantalet deltagardagar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte med en dag per kalendervecka ingriper man inte i kommunens skyldighet att anordna verksamheten och de villkor i fråga om lagens tillämpningsområde som anges i 3 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ändras inte. Kommunen har redan nu en skyldighet att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för alla de personer som uppfyller aktiveringsvillkoren och som enligt arbets- och näringsbyråns uppskattning inte kan erbjudas arbete eller sysselsättningsfrämjande åtgärder senast inom tre månader från det att aktiveringsplanen utarbetades. Lagförslaget antas således inte öka kommunernas administrativa eller andra uppgifter.

Den föreslagna ändringen kan i någon mån påverka arbets- och näringsbyråernas verksamhet på så sätt att de som nu deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte fem dagar i veckan kommer eventuellt i framtiden att hänvisas till de primära sysselsättningsfrämjande tjänster som tillhandahålls av arbets- och näringsbyrån och som ordnas fem dagar i veckan. Eftersom den föreslagna änd-

ringen inte påverkar den nuvarande skyldighet enligt 8 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som arbets- och näringsbyrån har att först erbjuda arbete eller offentlig arbetskraftsservice när en aktiveringsplan utarbetas, beräknas antalet personer som övergår till att utnyttja arbets- och näringsbyråns tjänster inte att öka så mycket att det skulle ha ekonomiska konsekvenser.

3.3 Konsekvenser för klienterna

Minskningen av maximiantalet deltagardagar per kalendervecka under en period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte påverkar den ekonomiska situationen för personer som deltar i arbetsverksamhet så att de som nu deltar fem dagar i veckan kommer att delta i verksamheten högst fyra dagar i veckan och således minskar deras kostnadsersättning eller sysselsättningspenning på 9 euro per deltagardag. På motsvarande sätt minskar den reseersättning som en person eventuellt får med beloppet av resekostnaderna för en dag. Däremot påverkar minskningen av maximiantalet deltagardagar per kalendervecka inte arbetslöshetsförmånerna eller utkomststödet.

Enligt lagen är syftet med deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte att öka en persons sysselsättningsmöjligheter och livskompetens samt att förebygga utslagning och de problem som följer av den. Arbetsverksamheten bedöms också ha dessa effekter, som inte påverkas av den föreslagna ändringen. På grund av ändringen i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte kan den föreslagna ändringen däremot påverka övergången till den öppna arbetsmarknaden eller till den service som tillhandahålls av arbets- och näringsbyrån i fråga om dem som upplever att de kan arbeta eller delta i servicen eller verksamheten fem dagar i veckan.

Den föreslagna ändringen kan dessutom bedömas ha konsekvenser för klienterna på så sätt att när de deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte högst fyra dagar i veckan har de en ledig vardag som de kan använda till att sköta privata ärenden eller delta på heltid i någon annan service inom social- och hälsovården utan att det försvårar deras ful-

lödiga deltagande i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. I samband med beredningen har arbets- och näringsministeriet, finansministeriet och Finlands Kommunförbund hörts. Lagförslaget har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning på det sätt som förutsätts i 8 § i kommunallagen (365/1995).

5 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

När lagen träder i kraft ska gällande aktiveringsplaner ses över i enlighet med denna lag senast den 30 juni 2017.

6 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Bestämmelser om rätten till social trygghet finns i 19 § i Finlands grundlag (731/1999,

nedan grundlagen). Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte bidrar till att tillgodose denna rätt och fullfölja det allmännas skyldigheter enligt 19 § i grundlagen. I propositionen föreslås att 13 § 2 mom. i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ändras så att i fortsättningen ska en person kunna delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte under högst fyra dagar per kalendervecka och inte som för närvarande under högst fem dagar. Den föreslagna ändringen av maximiantalet dagar per vecka påverkar inte en persons rätt till arbetslöshetsförmån eller utkomststöd eller andra socialskyddsformåner. Ändringen begränsar inte heller gruppen av personer som har rätt till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och påverkar inte på något annat sätt möjligheterna för en person att få socialvårdsservice eller annan service. Således äventyrar lagförslaget inte de rättigheter som tryggas i 19 § i grundlagen och därför anser regeringen att de föreslagna ändringarna av lagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 13 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 13 § 2 mom. som följer:

13 §

*Verkställande*fyra timmar per dag under minst en och högst
fyra dagar per kalendervecka.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas i perioder på 3—24 månader åt gången. Varje period ska personen delta i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte i minst

Denna lag träder i kraft den 20 .
De aktiveringsplaner som gäller vid ikraftträdandet av denna lag ska ses över i enlighet med denna lag senast den 30 juni 2017.

Helsingfors den 4 december 2014

Statsminister**ALEXANDER STUBB**Omsorgsminister *Susanna Huovinen*

Lag

om ändring av 13 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 13 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

13 §

Verkställande

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas i perioder på 3—24 månader åt gången. Under perioden skall personen delta i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte under minst en och högst fem dagar per kalendervecka. Under en dag skall arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte pågå minst 4 timmar.

Föreslagen lydelse

13 §

Verkställande

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas i perioder på 3—24 månader åt gången. *Varje period ska* personen delta i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte *i* minst *fyra timmar per dag under minst en och högst fyra dagar per kalendervecka.*

*Denna lag träder i kraft den 20 .
De aktiveringsplaner som gäller vid ikraftträdandet av denna lag ska ses över i enlighet med denna lag senast den 30 juni 2017.*